

til 2 Aker og 1 Aar, thi selv om man gaar dertil, ville disse Egne, som sikkert nok kunne opvise en dygtig og energisk Arbejdsbefolkning, der er stiftet til at skabe mange smaa Hjem, blive meget ugunstigt stillede i Forhold til det øvrige Land. Jeg skal derfor henstille til den ærede Landbrugsminister og til det Udvalg, der eventuelt vil blive nedsat, om man ikke vil have dem i en ganske velvillig Grindring, og navnlig vilde jeg da henstille, om man ikke kunde gaa saa vidt, at man kom bort fra at nævne, hvor stort Areal et skal være, men blot holdt sig til den Sum af 4.000 Kr., for hvilken man vil skaffe en Lod paa de Betingelser, der ere nævnte i Lovforslaget. I saa Fald vilde Lovforslaget kunne komme disse Egne til gode i en ganske betydelig Grad, og jeg tror, at naar der ses hen til den Opgave, som disse Egne have haft at løse — hvad der jo er bekendt for dem, der have fulgt særlig afbøde Dalgas's Virksomhed, som netop faldt i disse Egne, og som var bygget paa det Valgsprog at gøre saa mange smaa Hjem der ude saa lykkelige og frugtbringende som muligt — saa have de Krav paa at komme med, hvad jeg ikke tror kan ske paa den Maade, som er nævnt i Lovforslaget. Det er altsaa mit Haab, at dette maa blive anderledes affattet for disse Egenes Bedkommende. Jeg ser i det hele ikke, at det vilde være saa stor en Ulykke, om man holdt sig mere til Summen og saa bort fra Arealets Størrelse. — Naade paa Grund af den fremrykkede Tid og paa Grund af de mange Taler, som allerede ere holdte, og dem, som skulle holdes, kan jeg ganske rolig afslutte hermed, idet jeg udtaler det Haab, at man vil tage denne Sag under velvillig Overvejelse, og at man ogsaa vil komme de daarlige Egne, særlig dem i Midtjylland, til Hjælp. Der er der ganske vist ikke den samme Trang som andre Steder til at oprette Husmandsbrug for at skaffe Arbejdskraft; thi der har man ikke saa store Bedrifter, som man har i andre Egne af vort Land, men hvad det gælder om her, er at skabe saadanne Hjem, der virkelig kunne stables, netop for den Sum, her er Tale om, Hjem, hvor der kan arbejdes selvstændigt. For den her nævnte Sum kan man der skaffe Arealer til Veje af en saadan Størrelse, at de kunne drives og for saa vidt være selvstændige Jordbrug. Med disse Bemærkninger vil jeg tillade mig at anbefale dette Lovforslag til Tingets Velvilje i Haab om, at det vil gaa igennem i en Skikkelse, der vil være til Gavn baade for Landarbejderne og for Husmandsstanden i det hele.

Staarp: Da det er faldet i min tunge Lod at være den 21de Taler, og da Tiden er saa langt fremrykket, kan jeg ikke være fristet til at holde noget langt Foredrag i denne Sag. Jeg tror ikke, der i det væsentlige kan siges noget nyt, og jeg skal derfor satte mig meget kort. Først vil jeg som Agrar udtale min Glæde over, at der er fremkommet et Forslag i Retning af at skaffe Jord til Landarbejderne. Det er et af de saa Agrarønsker, vi have set opfyldte, og jeg er derfor den ærede Landbrugsminister meget taknemmelig for, at han er fremkommen med det foreliggende Forslag. Jeg skal ikke udtale mig nærmere om dets Mangler, men blot sige, at naar det har Mangler saa er det jo kun et Forslag, og at Manglerne derfor ville være til at afhjælpe. Der er imidlertid to Sider deraf, som jeg gerne vil drage lidt frem for at vise, hvorledes man fra agrarisk Side har set derpaa. Der er jo spurg: Er dette Forslag kommet frem for at hjælpe Landbruget til billigere Arbejds-kraft eller for at skaffe de besiddelsesløse Husmænd bedre sociale Vilkaar, hyggeligere og bedre Hjem? Jeg vil dertil sige, at det er kommet frem for at afhjælpe Mangler i begge Retninger. Det kan nemlig ikke nytte at nægte, at Landbruget mange Steder mangler Arbejds-kraft, og Grunden dertil er, at det ikke er i Stand til at yde den Dag-løn, som kan ydes i Handel og Industri. Derfor tyr Arbejds-kraften fra Jordbruget til Købstæderne. Men Hovedsformalet for Forslaget er egentlig og maa være at skaffe de besiddelsesløse Husmænd hyggelige og bedre Hjem, thi det er klart for os Agrarer, at vi saa vor Arbejdsstyrke rekruteret fra disse smaa Hjem. Det kan derfor ikke være os ligegyldigt, hvorledes disse Hjem se ud. Hovedsformalet, saaledes som jeg ser derpaa, er altsaa at skaffe de besiddelsesløse Landarbejdere hyggelige og gode Hjem, og saa er det nødvendigt at knytte Landarbejderen til en lille Jordlod, hvor han kan gaa og frede dels om Familielivet og dels om sin lille Jordlod. Thi hvorledes er den fattige Indsidders Hjem nu? Er det ikke saaledes, at ikke alene han selv maa søge Arbejde uden for Huset, men ogsaa hans Hustru? Og hvad er Følgen heraf? Er det ikke, at de mange smaa i Hjemmene gaa overladte til sig selv uden mindste Omhu eller Omfarg, og de sørgelige Følger udeblive ikke. Det vil saaledes ses, at det er Børn fra disse smaa fattige Hjem, der befolke vore Opdragelsesanstalter for vildledte og forsømte Børn. Jeg kan i alt Fald godt forstaa, hvilken Sum af ængstelig og bitter Forja-